

Antwoordnota

Aan : Programmabureau Nationaal Programma Groningen
Van : Gemeente Het Hogeland
Onderwerp : Vakland Het Hogeland
Datum : 24 november 2020

Inleiding

Allereerst hartelijk dank voor het positieve advies op het voorstel van Vakland Het Hogeland. In de beoordeling op het onderdeel motivatie slaat de commissie de spijker op zijn kop om aan te geven waarom dit project van belang is voor het gebied. De plus is daar beschreven:

“De commissie heeft waardering voor de ambitie van Het Hogeland om in te zetten op Leven Lang Ontwikkelen en de poging om daarbij aan mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt te bereiken. Daarbij ziet de commissie dat het versterken van het arbeidsaanbod in brede zin op langere termijn gunstige gevolgen heeft voor de gemeente. Mensen worden zelfredzaam en zijn veerkrachtiger, doordat ze vaker werk hebben. Daarnaast zijn bedrijven eerder geneigd zich in de gemeente te vestigen (of minder snel geneigd om te vertrekken) als er voldoende aanbod is van gekwalificeerde arbeidskrachten. Het spreekt de commissie erg aan dat met dit project de middelen met name terecht komen bij mensen die zonder dit initiatief geen extra scholing zouden gaan volgen.”

Vakland Het Hogeland ziet leren en ontwikkelen als hoeksteen van een vitale regio. Het doel is om de leerkracht van alle mensen in de regio aan te boren om zo het algehele opleidingspeil te verhogen en daarmee te winnen aan innovatiekracht voor Het Hogeland.

Samen met verschillende samenwerkingspartners en inclusief alle onderwijspartners op Het Hogeland is de projectaanvraag Vakland Het Hogeland tot stand gekomen. En alle samenwerkingspartners hebben via de eindverantwoordelijke bestuurders groen licht gegeven voor het indienen van de aanvraag. Dat betekent ook dat de samenwerkende partners elkaar niet zien als concurrenten, maar juist in de samenwerking meer kunnen betekenen voor de inwoners op Het Hogeland c.a.

Het funderend onderwijs (regulier PO en VO) zien we als een belangrijke basis om kinderen van jongs af aan vertrouwd te maken met de rijkdom aan kansen op Het Hogeland en zo te binden aan de regio als toekomstig arbeidspotentieel. Daarbij gaat het niet alleen om leerlingen die dreigen uit te vallen, al heeft het funderend onderwijs natuurlijk een wezenlijke rol in de preventie daarvan. Het gaat ook om leerlingen die dreigen uit te vliegen ('brain drain'), omdat ze geen idee hebben wat hun ontwikkelmogelijkheden zijn in eigen regio. Hierin kan het funderend onderwijs in samenwerking met het bedrijfsleven in de regio een krachtige impuls geven. Bovendien geeft het funderend onderwijs ook toegang tot de ouders, die meer dan nu betrokken kunnen worden in het breder verspreiden van kennis en ervaring in de regio. En dit geldt ook voor de opa's en oma's, de groeiende groep vitale gepensioneerden, die stuk voor stuk hun steentje kunnen bijdragen aan verdere groei en bloei van Het Hogeland.

In elk vakgebied van de afzonderlijke samenwerkende partners wordt geconstateerd dat niet alle inwoners passen in het aanbod, soms tussen wal en schip raken, uitvallen of in het geheel niet meedoen aan de samenleving.

Daarom zijn er ook nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs zoals leven lang ontwikkelen, schoolverklaringen en wordt binnen de wereld van werkgevers/werkzoekenden gesproken over het verkleinen van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, route arbeid (aansluiting praktijkonderwijs-vervolgonderwijs-arbeidsmarkt) en praktijkleren.

Daarmee worden nieuwe doelgroepen aangeboord die nu nog te veel aan de kant (komen te) staan, maar wel de potentie hebben om zich verder te ontwikkelen en daarmee beter toegerust mee kunnen

(blijven) doen aan de samenleving. In reguliere werksituaties, maar ook door middel van waardevol vrijwilligerswerk. En juist door de samenwerking hebben we een groter en meer sluitend bereik.

In het project Vakland Het Hogeland beperken we ons niet tot een bepaalde doelgroep. Het idee is juist om met alle partners samen een algemene voorziening te creëren die de beperkingen en de grenzen van de afzonderlijke samenwerkingspartners zal overstijgen, doorbreken en plek zal bieden aan inwoners voor verdere ontwikkeling.

We denken hierbij dus niet vanuit de bestaande instituties, systemen en regelgeving, maar meer vanuit het volgende: we weten vanuit de ervaring binnen de verschillende organisaties dat de vraag naar ontwikkelingsmogelijkheden in meest ruime zin er is, we creëren de algemene voorziening, ontketenen een beweging en kettingreacties, gaan de goede kant op, maar weten nog niet exact waar we uitkomen. Onderweg zullen zich (nu nog onbekende) mogelijkheden aandienen die we na evaluatie opnemen in ons programma.

De kernopdracht is het inzetten op ontwikkeling van mensen. Daarnaast willen we in samenwerking met het reguliere onderwijs, zowel basisscholen als voortgezet onderwijs, Vakland Het Hogeland ook inzetten voor praktische onderdelen van het onderwijs. Daarin zien we prachtige kansen samen met alle samenwerkende partijen en vooral ook onze jeugd datgene te doen wat goed is voor ons gebied en haar inwoners. Voor de basisscholen is de intentie om aan te sluiten bij de Verlengde Schooldag.

Voorwaarde 1

Maak scherper op welke doelgroepen dit project zich richt en hoeveel mensen met het project bereikt zouden moeten worden. Geef daarnaast inzicht in de behoefte van deze doelgroepen en in de manier waarop de doelgroep die hier het meeste baat bij heeft bereikt wordt

Bijlage 2 geeft een overzicht van de ontwikkelingen in de doelgroepen van de gemeente Het Hogeland voor de komende jaren: krimpende bevolking, dalend niveau van onderwijs, stijgende problematiek en meer gebruik van jeugdzorg en stijging van het aandeel arbeidsgehandicapten en inwoners met een migratie-achtergrond.

Binnen het sociale domein is de roep om integraal en ontschot te werken de afgelopen jaren sterk toegenomen. En dat heeft als reden dat het indelen in doelgroepen niet bijdraagt aan de oplossing van het probleem. Als bij een persoon of gezin met meervoudige problematiek 25 verschillende organisaties zijn betrokken dan is sprake van toegerekend worden tot meerdere doelgroepen. (<http://goudengemeenten.sociaalwerk nederland.nl/>)

Dat maakt het ook lastig om deze vraag te beantwoorden. De belangrijkste reden om te kiezen voor de vorm van een algemene voorziening was om juist integraal en ontschot te kunnen werken en we aan de voorkant niemand willen uitsluiten. Maar we zien ook dat er doelgroepen binnen Het Hogeland zijn die het meeste baat bij deze algemene voorziening hebben. Hier zetten we dan ook eerst op in, met als doel om minimaal 30 personen per PLOC te scholen. Het gaat dan om de volgende doelgroepen:

- Statushouders; zoals ook in bijlage 2 is terug te lezen wonen er veelal niet-opgeleide of praktisch opgeleide statushouders in Het Hogeland. Dit betreft op dit moment 1/3 deel van de totale doelgroep van de Participatiewet (372 personen) en jaarlijks komen er nieuwe statushouders bij (35).
- De instroom van de zogenaamde voormalige Wajongers binnen de Participatiewet neemt toe. We willen voorkomen dat deze groep langdurig gebruik maakt van deze voorziening. Daarom willen we extra inzetten op deze groep om deze via een PLOC te scholen voor werk. Hiermee willen we proberen de trend van een stijgend aantal Wajongers binnen Het Hogeland, zoals blijkt uit bijlage 2, te verminderen.

Bovenstaande doelgroepen zijn allemaal 'in beeld' bij de partners van Het Hogeland en worden dan ook via de partners bereikt, door bijvoorbeeld de inzet van de PLOC's op te nemen in het

inburgeringsprogramma of trajecten binnen de Participatiewet. Bij de partners wordt het aanbod van de PLOC's extra onder de aandacht gebracht, met de focus op de hierboven beschreven doelgroepen.

En dan de behoefte van de doelgroepen. We zetten ons in voor doelgroepen die baat hebben bij het zich verder ontwikkelen. Het kennen van de eigen behoefte veronderstelt dat een persoon zichzelf en de omgeving kent en daarbij voldoende zelfvertrouwen heeft om die behoefte ook kenbaar te maken. We merken juist dat bij de groepen waar wij ons op focussen sprake is van minder zelfvertrouwen, sprake is van te laat of geen ondersteuning vragen en het onvoldoende kennen van de mogelijkheden. Dit in combinatie met laaggeletterdheid of gebrek aan kennis van de Nederlandse taal en cultuur betekent dat het vaak lastig is voor deze doelgroep om te weten wat hun behoefte is. Vanuit het Vakland wordt juist de ondersteuning geboden om samen met deze doelgroep hun behoefte 'te ontdekken' binnen de PLOC's, waarbij er ook aandacht is voor de Nederlandse taal en cultuur.

Daarnaast willen we de PLOC's gebruiken als de praktijklokalen en praktijklessen voor leerlingen/klassen uit het Voortgezet en Praktijkonderwijs (Hogelandcollege en Terra). In de eerste helft van 2021 willen we dat ontwikkelen en in het nieuwe schooljaar 2021/2022 daarmee starten. Deze onderdelen zullen worden opgenomen in het lesprogramma en de docent zal de praktijklessen begeleiden samen met een begeleider op locatie uit de praktijk. In de eerste helft van 2021 kunnen we ook aan de hand van het aantal inschrijvingen van leerlingen en voor welke richtingen ze zich hebben ingeschreven de omvang bepalen. We verwachten in het eerste schooljaar 30 leerlingen per PLOC praktijklessen aan te bieden.

Voorwaarde 2

Maak helder hoe de inhoudelijke focus van het project aansluit bij a) de sterke punten van het aanbod van opleidingen in de gemeente en b) de behoeften van de markt in de regio. Geef daarbij inzicht in het onderzoek/de gegevens op basis waarvan keuzes zijn gemaakt

Sterk in het aanbod van opleidingen in de gemeente is dat Het Hogeland nu nog beschikt over thuisnabij primair onderwijs, over regulier voortgezet onderwijs in de volle breedte (vmbo-havo-vwo) en over 'groen' onderwijs voor leerlingen (praktijkonderwijs, vmbo, het Groene Lyceum).

Als we meer mensen willen ontwikkelen richting arbeidsmarkt en een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt willen realiseren is het nodig dit aanbod aan te vullen met praktische opleidingsmogelijkheden voor volwassenen en praktijklessen in vakvaardigheden voor leerlingen.

En dat doen we dan vooral voor beroepen waar ook concrete vraag naar is of (latente) behoefte aan is. Hieronder staan drie overzichten van het UWV, die ook gelden voor ons gebied, waar de mogelijkheden zijn. Het tweede en derde overzicht is actueel en is middenin Corona-tijd opgesteld. Opvallend is dat ons gebied op dit moment minder gevoelig is voor de economische gevolgen van de Corona-crisis.

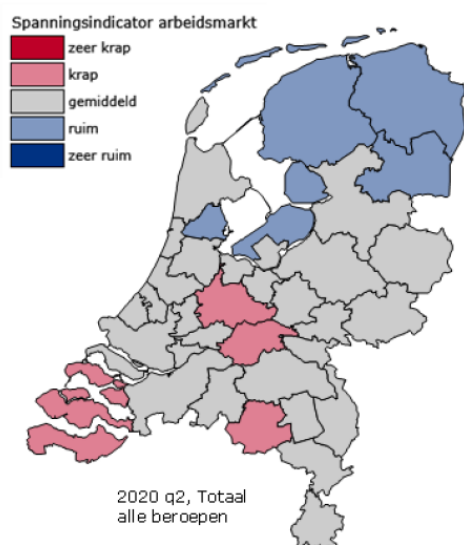
(1) Bouw en Techniek, (2) ICT en innovatie, (3) Zorg, Groen, Horeca en Toerisme zijn dan toch de richtingen die voor de arbeidsmarktregio en ons gebied relevant zijn. En daarom gaan de drie PLOC's zich daar op richten.

En voor het gebied van Het Hogeland is Groen nog extra van belang. In Nederland maakt Landbouw 2,6% uit van de banen en in Het Hogeland is dit aandeel al jarenlang 12% en daarmee een belangrijke en blijvende factor van betekenis voor ons gebied. Horeca en Toerisme ondervindt nu grote gevolgen van de COVID-pandemie. Ons gebied is echter tijdens deze periode ontdekt (authentiek, ruimte, rust, vriendelijk), Winsum is tot Mooiste Dorp van Nederland uitgeroepen en de verwachting is dat deze branche zal aantrekken. Een werkgever heeft inmiddels zich gemeld om als

werkervaringsplek te dienen voor deze sector. Bij het aantrekken van de economie zal naar verwachting deze sector in ons gebied een groei doormaken.

Afbeelding 6.2 Spanningsindicator arbeidsmarkt

35 arbeidsmarktregio's (landkaart) en Groningen naar beroepsklasse (tabel), 2e kwartaal 2020

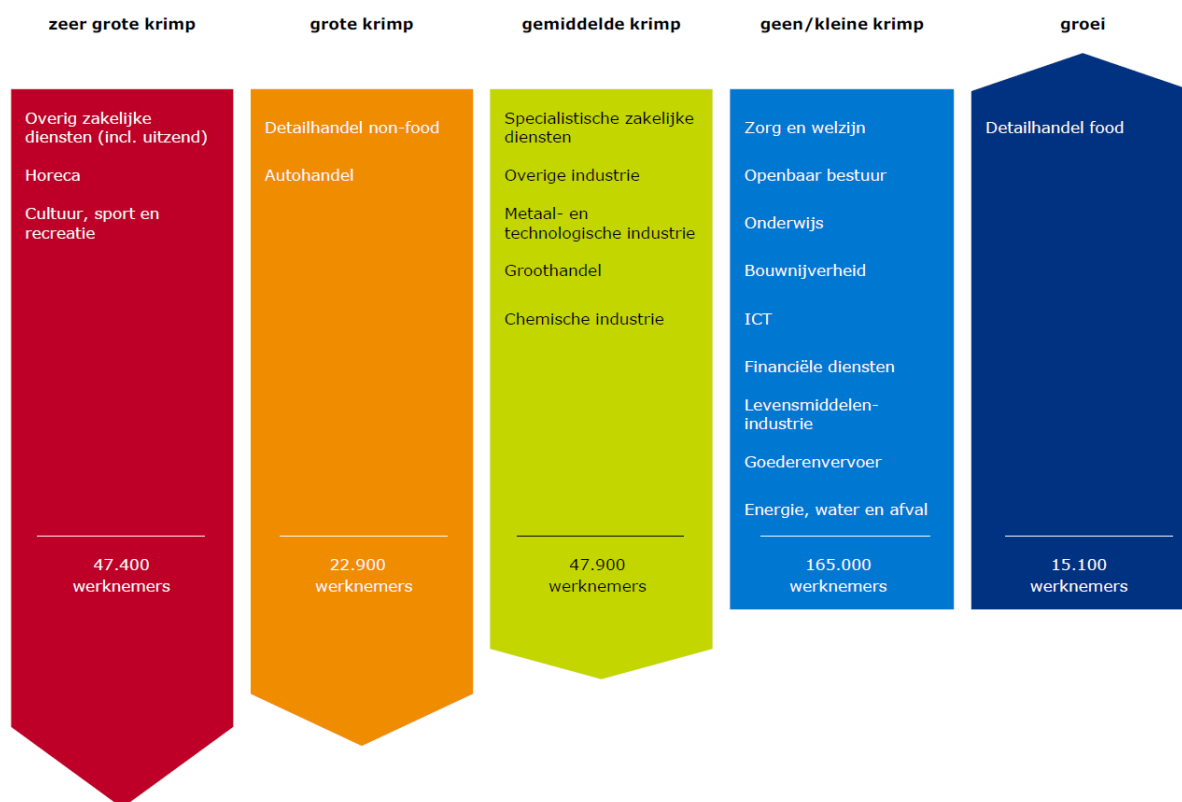

Groningen	
Beroepsklasse	
ICT	krap
Zorg en welzijn	gemiddeld
Technisch	gemiddeld
Economisch en administratief	ruim
Transport en logistiek	ruim
Commercieel	ruim
Pedagogisch	ruim
Openbaar bestuur	ruim
Dienstverlenend	ruim
Managers	ruim
Creatief en taalkundig	zeer ruim
Totaal	ruim

Bron: UWV

Afbeelding 1.3. Werknemers naar sector en impactcategorie

Groningen, mei 2020

Bron: UWV

Ook op laag beroepsniveau moeilijk vervulbare vacatures

Bouw

Beroepen met moeilijk vervulbare vacatures

Lager beroepsniveau/basisvakmanschap

Hulparbeiders bouw/grond-, weg- en waterbouw
Grondwerkers weg- en waterbouw
Slopers bouw, deskundig asbestverwijderaars
Heiers
Steigerbouwers

Schoonmaakberoepen

Beroepen met moeilijk vervulbare vacatures

Lager beroepsniveau/basisvakmanschap

Schoonmakers kantoren, bedrijven, thuiszorg
Glazenwassers
Gespecialiseerde schoonmakers (industriële reinigers, calamiteiten)
Medewerkers autowasstraat
Orgediertebestrijders
Milieu chauffeurs/chauffeurs vuilniswagen

Transport en logistiek beroepen

Beroepen met moeilijk vervulbare vacatures

Lager beroepsniveau/basisvakmanschap

Heftruckchauffeurs
Laders, lossers en sjouwers
Verhuizers

Industrie

Beroepen met moeilijk vervulbare vacatures

Lager beroepsniveau/basisvakmanschap

Assemblagemedewerkers/-monteurs
Afwerkers/operators gietrij
Verf- en lakspuiters

Veiligheidsberoepen

Beroepen met moeilijk vervulbare vacatures

Lager beroepsniveau/basisvakmanschap

Verkeersregelaars
Brandwachten/heetwerkwachten

23

Voorwaarde 3

Geef inzicht in waar met dit project echt het verschil wordt gemaakt. Met andere woorden, wat is de plus? Breng daarbij focus aan op de bijdrage aan economie, werken & leren en leefbaarheid

Met de beantwoording op de vragen van voorwaarde 1 en 2 wordt impliciet duidelijk waar Vakland Het Hogeland het verschil wil maken. In feite heeft de beoordelingscommissie dat ook geconstateerd in het eerste deel van de beoordeling.

We willen tegenover de boodschap van de sombere ontwikkelingen zoals verwoord in bijlage 2 een andere boodschap zetten. Vooruitgang wordt bereikt doordat inwoners in staat worden gesteld zich te ontwikkelen.

Vakland Het Hogeland kan worden gezien als de eerste concrete lokale vertaling en invulling van het Regionale Programmaproject Werken aan Ontwikkeling. En daarin wordt gesproken van een nieuwe infrastructuur. En wij willen dat in de vorm doen van algemeen toegankelijke voorzieningen. Alle betrokken partijen spannen zich met elkaar in om een omgeving te bieden waarin onze inwoners zich in alle fasen van hun leven kunnen blijven ontwikkelen. Een omgeving waar bedrijven kunnen beschikken over (potentiële) medewerkers en een gebied waarin het voor bedrijven aantrekkelijk is om zich te vestigen.

Uit diverse onderzoeken blijkt dat een laag inkomen en laag opleidingsniveau een duidelijke correlatie heeft met armoede, gezondheid, welzijn. Om dit te doorbreken is inzetten op ontwikkeling een noodzaak. Het is onderdeel van een totaalaanpak die bijdraagt aan de versterking van de brede welvaart in ons gebied.

En we werken toe naar een situatie die het voor onze inwoners aantrekkelijk en mogelijk maakt om zich te scholen en te ontwikkelen.

Binnen de nieuwe infrastructuur wordt door verschillende partijen samengewerkt en dat kan per gemeente, regio of thema verschillen. En in onze situatie ook per PLOC. Maar in alle gevallen willen we de positie van onze inwoners versterken. Met Vakland Het Hogeland willen we de schotten binnen en tussen de onderwijsinstellingen, leerwerkbedrijven, bedrijven en overheid verwijderen en vormen van scholing dichtbij inwoners organiseren. En dat dichtbij organiseren is in de qua oppervlakte grote gemeente Het Hogeland van extra belang.

Onze nieuwe infrastructuur bestaat uit betere horizontale en verticale verbindingen. Horizontaal is de samenwerking in de PLOC's tussen de verschillende samenwerkingspartners (onderwijs, gemeente, bedrijven). Verticaal betreft de ontwikkeling van de persoon in het kader van onderwijsniveau en leven lang ontwikkelen.

Als we in staat zijn om scholieren uit het voorgezet en praktijkonderwijs in hun jeugdjaren te interesseren voor een beroep of vak waar veel vraag naar is in ons gebied dan heeft dat een positief effect op de bevolkingsopbouw en leefbaarheid van gebied.

En als we in staat zijn inwoners door ontwikkeling sterker te maken (wendbaarder en weerbaarder) en beter gekwalificeerd voor de arbeidsmarkt (dienstverband of als zelfstandige) heeft dat een positief effect op onderwijsniveau van de inwoners, kwalificaties voor de arbeidsmarkt, het aantal arbeidsplaatsen in ons gebied, gezondheid en vestiging van bedrijven.

Voorwaarde 4

Geef aan hoe de continuïteit van het project geborgd wordt na afloop van de financiering vanuit Nationaal Programma Groningen

De bijdrage uit Nationaal Programma Groningen stelt ons in staat om de verschillende ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, re-integratie en participatie versneld bij elkaar te brengen. We verwachten dat deze ontwikkelingen op termijn onderdeel gaan uitmaken van de financieringsstructuren van onderwijs, re-integratie en participatie. Schoolverklaringen zullen dan onderdeel zijn van het bekostigd onderwijs/RMC-gelden en praktijkleren zal dan onderdeel zijn van re-integratie en participatiegelden. We hebben het streven om te gaan werken met algemene voorzieningen in plaats van bekostiging via personen. Met de bijdrage van Nationaal Programma Groningen kunnen we nu in samenwerking met de verschillende partijen de algemene voorzieningen creëren. Tijdens de looptijd van het project gaan we een model ontwikkelen op welke manier we de algemene voorzieningen gaan bekostigen. De verwachting is dat het financieren van een algemene voorziening voor alle partijen voordeliger zal zijn dan het financieren van afzonderlijke individuen voor hun persoonlijke trajecten. Ook werkgevers(fondsen) zullen bijdragen aan programma's en activiteiten (financieel en in natura). En verschillende werkgevers (o.a. zorg, horeca/toerisme en bouw/techniek) en werkgeversfondsen (o.a. installatiebranche) zijn hier nu al bij betrokken.

Op dit moment doet adviesbureau BMC in het kader van een ander traject onderzoek naar de bekostigingsmogelijkheden van een algemene voorziening inclusief een verdeelmodel tussen de samenwerkende partijen.

De samenwerking van Vakland Het Hogeland willen we duurzaam onderbrengen in een gebiedscoöporatie Het Hogeland. De borging van Vakland Het Hogeland wordt op twee manieren aangevlogen. Vanuit de inhoud binnen het project zelf, waarin we willen aantonen dat samenwerken meer oplevert voor de deelnemers en de kosten minder zijn voor de samenwerkende partijen en daarmee voor de samenleving. Vanuit een ander traject, geïnitieerd door de Hanzehogeschool, voor het oprichten van een gebiedscoöporatie Het Hogeland, waarin de gebiedscoöporatie wordt beschouwd als de duurzame vorm van samenwerking tussen verschillende organisaties.

Alle deelnemende partners hebben een bewuste keuze gemaakt om samen te werken binnen Vakland Het Hogeland en bij de samenwerkingspartners ligt ook de regie voor borging van het project en op welke wijze we dat willen inrichten. Bij de borging zullen we het advies van BMC en met name de ervaringen opgedaan in Vakland Het Hogeland betrekken.

Verduidelijkende vraag 1

Hoe wordt de samenwerking met regulier onderwijs georganiseerd? En hoe voorkom je daarbij concurrentie om leerlingen, ook over gemeentegrenzen heen?

Zoals in de inleiding al aangegeven is er geen sprake van concurrentie met het reguliere onderwijs, integendeel. Alle onderwijspartners in het gebied werken mee. Er is al samenwerking op kleinere schaal en alle samenwerkingspartners zijn overtuigd van de noodzaak om dit voor dit gebied en haar inwoners uit te breiden. Het is niet voor niets dat het onderwijs meedoet als mede-initiatiefnemer. Doel is om zoveel mogelijk inwoners in staat te stellen zich te kunnen ontwikkelen. Wij willen onderwijs dichtbij de mensen gaan organiseren en vormen daarmee ook geen concurrentie met onderwijsinstellingen over de gemeentegrenzen heen.

Verduidelijkende vraag 2

Wat wordt de rol van de gebiedscoöporatie precies?

Precies weten we dat ook nog niet. Maar de richting kunnen we wel aangeven. Samen met ondersteuning van de Hanzehogeschool (lectoren Willem Foorthuis en Lies Oldenhof) willen we onderzoeken of we de samenwerking in het kader van Vakland Het Hogeland kunnen onderbrengen in een gebiedscoöporatie Het Hogeland. Samenwerking van verschillende partners eindigt vaak met het einde van het project. Aangezien we met ons project anticiperen op verschillende ontwikkelingen op gebied van onderwijs en re-integratie/participatie en gaan voor een duurzame samenwerking en een duurzaam resultaat willen, zoeken we ook naar een duurzaam model van samenwerking. Met een gebiedscoöporatie kunnen we de samenwerking borgen en daarin ook het bekostigingsmodel voor de algemene voorzieningen in onderbrengen.

Bijlage 1: Advies beoordelingscommissie

Adviesformulier

Nummer:	H05
Titel:	Vakland Het Hogeland
Organisatie:	Provincie Groningen
Totale kosten:	€ 4.218.400,-
Bijdrage NPG:	€ 2.190.000,-
Advies beoordelingscommissie:	VOLDOET ONDER VOORWAARDEN
Motivatie:	<p>In beginsel is de commissie positief over dit project. De commissie heeft waardering voor de ambitie van Het Hogeland om in te zetten op Leven Lang Ontwikkelen en de poging om daarbij aan mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt te bereiken. Daarbij ziet de commissie dat het versterken van het arbeidsaanbod in brede zin op langere termijn gunstige gevolgen heeft voor de gemeente. Mensen worden zelfredzaam en zijn veerkrachtiger, doordat ze vaker werk hebben. Daarnaast zijn bedrijven eerder geneigd zich in de gemeente te vestigen (of minder snel geneigd om te vertrekken) als er voldoende aanbod is van gekwalificeerde arbeidskrachten. Het spreekt de commissie erg aan dat met dit project de middelen met name terecht komen bij mensen die zonder dit initiatief geen extra scholing zouden gaan volgen.</p> <p>Echter, op een aantal vlakken mist de commissie informatie en bepaalde aspecten van het project zijn onduidelijk. Daarom adviseert de commissie enkele voorwaarden te stellen waaraan voldaan moet worden, voordat middelen aan dit project kunnen worden toegekend. De voorwaarden hebben met name betrekking op de proportionaliteit en toekomstbestendigheid van dit project. Zo mist de commissie informatie over hoeveel mensen met dit project bereikt worden en op welke doelgroepen gefocust wordt. Ook is onduidelijk hoe de continuïteit van dit project voor de langere termijn gewaarborgd wordt, als de aangevraagde middelen vanuit Nationaal Programma Groningen zijn uitgeput. Daarnaast heeft de commissie bedenkingen bij de veronderstelde bijdrage aan de ambitie natuur & klimaat. Deze bijdrage is zeer indirect en leidt af van de bijdrage aan de overige ambities. Tot slot zijn er nog een aantal vragen over samenwerking en regie, die de commissie graag beantwoord wil zien.</p>
Voorwaarden:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maak scherper op welke doelgroepen dit project zich richt en hoeveel mensen met het project bereikt zouden moeten worden. Geef daarnaast inzicht in de behoefte van deze doelgroepen en in de manier waarop de doelgroep die hier het meeste baat bij heeft bereikt wordt; 2. Maak helder hoe de inhoudelijke focus van het project aansluit bij a) de sterke punten van het aanbod van opleidingen in de gemeente en b) de behoeften van de markt in de regio. Geef daarbij inzicht in het onderzoek/de gegevens op basis waarvan keuzes zijn gemaakt;

	<p>3. Geef inzicht in waar met dit project echt het verschil wordt gemaakt. Met andere woorden, wat is de plus? Breng daarbij focus aan op de bijdrage aan economie, werken & leren en leefbaarheid;</p> <p>4. Geef aan hoe de continuïteit van het project geborgd wordt na afloop van de financiering vanuit Nationaal Programma Groningen;</p> <p>Met betrekking tot samenwerking en regie heeft de commissie een aantal verduidelijkende vragen, die ze graag beantwoord wil zien.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hoe wordt de samenwerking met regulier onderwijs georganiseerd? En hoe voorkom je daarbij concurrentie om leerlingen, ook over gemeentegrenzen heen? 2. Wat wordt de rol van de gebiedscoöperatie precies? <p>De commissie adviseert het bestuur om de beoordeling van de ze voorwaarden over te laten aan het programmabureau. De beantwoording van de twee verduidelijkende vragen wordt ter informatie aangeboden aan het programmabureau.</p>
--	--

Bijlage 2: Ontwikkelingen in Doelgroepen

Ontwikkelingen

We begrijpen dat de beoordelingscommissie en het NPG iets meer gevoel wil hebben bij de aantallen en doelgroepen. Dan zullen we naar het heden en de toekomst moeten kijken en het verhaal moeten vertellen van de profetische 'smart'. Hoe ziet de wereld op Het Hogeland er nu uit en hoe ziet deze wereld eruit als de ontwikkelingen ongewijzigd doorgaan? Ceteris paribus word je daar niet vrolijk van! En als Vakland Het Hogeland een bijdrage kan leveren om deze ontwikkeling te keren dan is er sprake van een mooie plus.

In 1989 had hetzelfde gebied van Het Hogeland 51.324 inwoners. Op 1 augustus 2020 zijn dat nog 47.834 en dat zal in 2050 ongeveer 40.000 inwoners zijn. Er is dus sprake van krimp. En de krimp zal bij ongewijzigde omstandigheden doorgaan en in sommige gebieden in de gemeente Het Hogeland tot 10% in 2035.

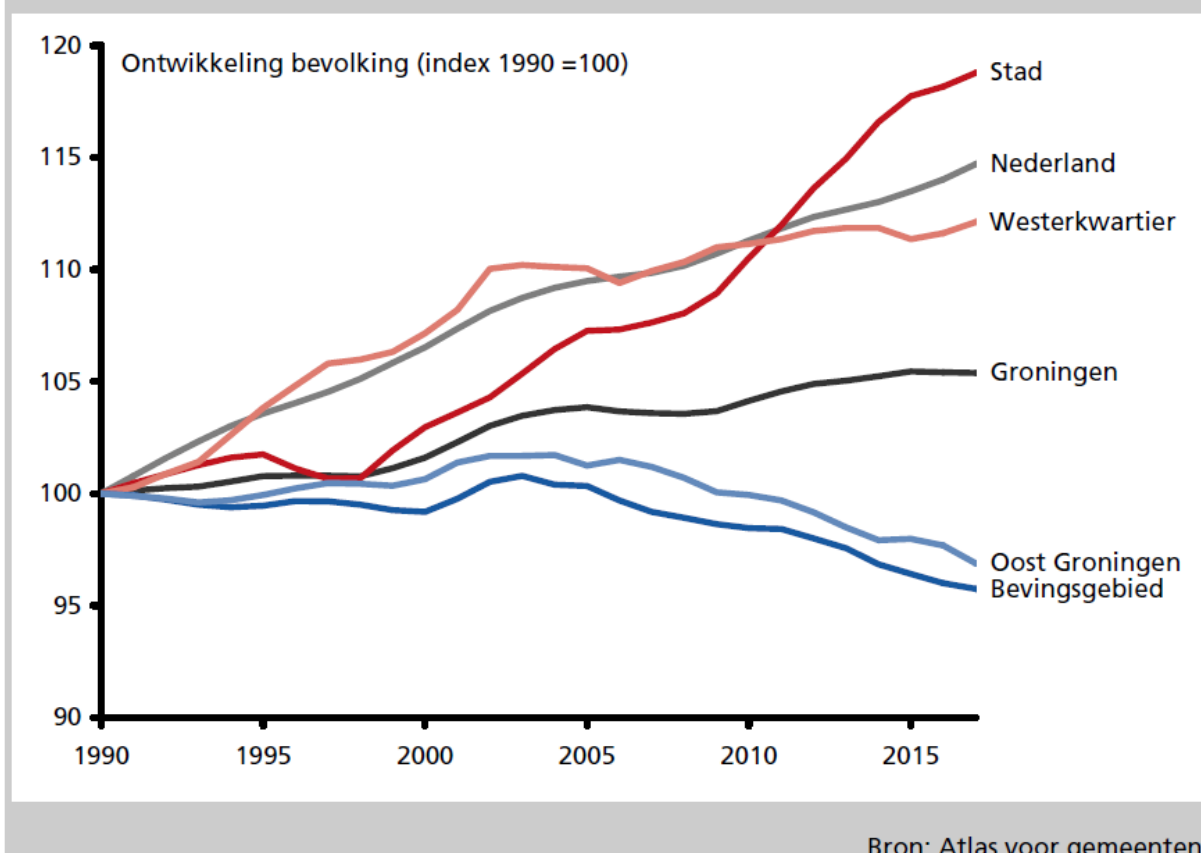
En de krimp heeft nog een ander effect, namelijk vergrijzing, ontgroening en verdunning van het gebied.

Hieronder volgt een citaat en een tabel uit: Groeien in Groningen, atlas der gemeenten (2018).

Grote verschillen binnen de provincie

De gemiddelden voor de provincie als geheel verhullen de grote verschillen *binnen* de provincie (zie figuur S.4). De stad Groningen groeit sneller dan gemiddeld, het aandeel hoogopgeleiden is groot en dat aandeel neemt bovendien de laatste jaren sterker toe dan gemiddeld. Tegelijkertijd hebben Oost-Groningen en het bevingengebied te maken met een krimp van de beroepsbevolking, die bovendien qua opleidingsniveau steeds verder achterblijft bij de rest van Nederland. Dit komt ook tot uiting in verschillende indicatoren voor de arbeidsmarkt: het beroep op de WW en arbeidsongeschiktheidsregelingen is in de stad lager dan gemiddeld in Nederland; in het bevingengebied en Oost-Groningen is dat beduidend hoger dan gemiddeld.

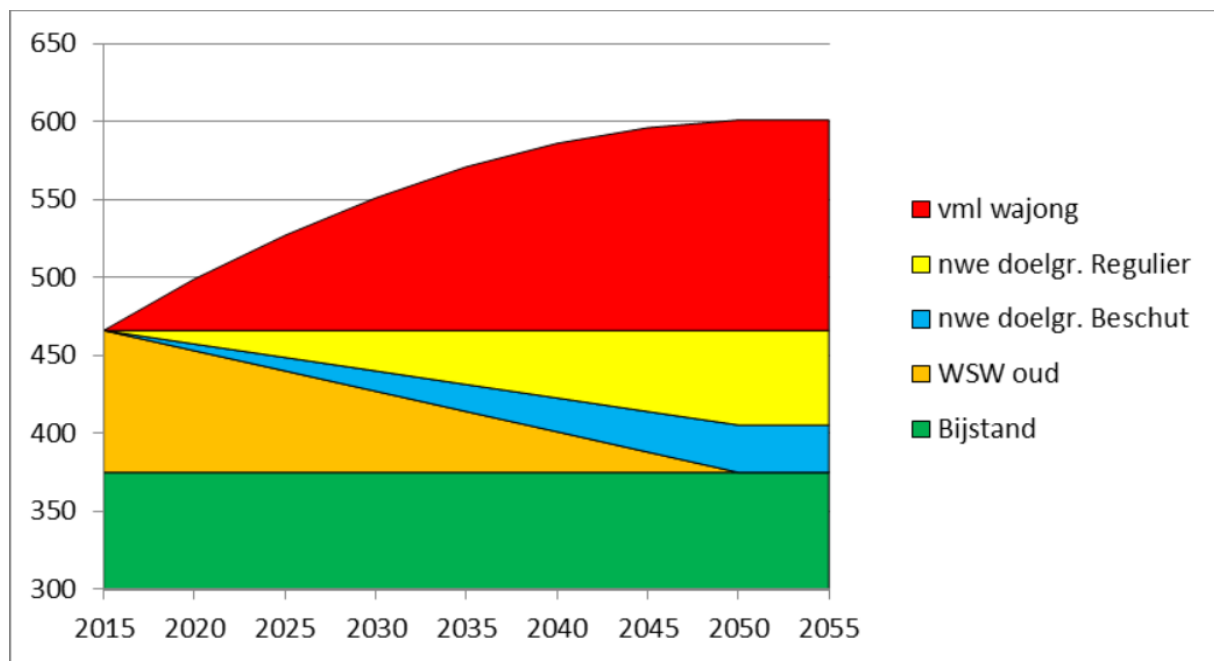
Figuur S.4 Ontwikkeling bevolking sinds 1990 – index

De bevolking krimpt, het opleidingsniveau wordt lager, het beroep op werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsregelingen wordt in verhouding groter.

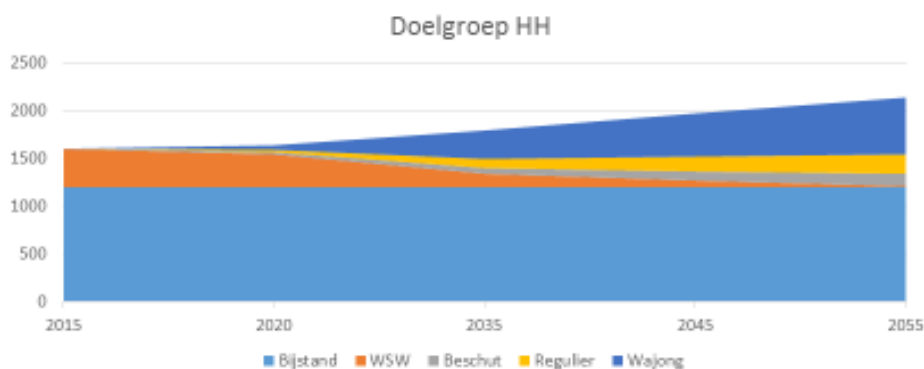
En als we naar de ontwikkelingen kijken met betrekking tot de gemeentelijke uitkeringen dan zien we de volgende ontwikkeling.

In heel Nederland zal de groep die afhankelijk is van gemeentelijke ondersteuning groeien. In onderstaand beeld de groei van 2015 – 2020 in Nederland (Berenschot in opdracht van Min. SZW).

Voor de gemeente Het Hogeland betekent dit dat de groep die afhankelijk is van gemeentelijke ondersteuning (uitkering, loonkostensubsidies, beschut werk), ondanks de krimp, zal groeien van 1500 in 2015 tot 2200 in 2055.

Ontwikkelingen doelgroep HH

Dat betekent ook dat deze groep in verhouding tot de totale bevolking gaat groeien.

Nog een ander voorbeeld.

Van de 1200 personen met een bijstandsuitkering heeft 1/3^e deel een migratieachtergrond (372 personen). De hoger opgeleide statushouders komen niet in de buitengebieden terecht. Dat betekent dat de niet-opgeleide of praktisch opgeleide statushouders landen in de gemeente Het Hogeland.

Citaat van een praktijkdocent Noorderpoort: “Pfoe, ik heb hier een Eritrese jongen van 20 jaar, die op zijn 12^e zijn ouders in het oorlogsgebied is kwijtgeraakt, alleen Tigrinya spreekt en analfabeet is in zijn eigen taal. “

Op 1 juli 2021 gaat de nieuwe Wet Inburgering in en dat betekent dat jaarlijks 35 nieuwe statushouders zich in de gemeente Het Hogeland zullen vestigen. De hoogopgeleiden zullen, als voorheen, komen in de gebieden met universiteiten en hogescholen. Het gevolg is dat het aandeel mensen met een migratie-achtergrond in de bijstandspopulatie zal toenemen.

Onderwijs

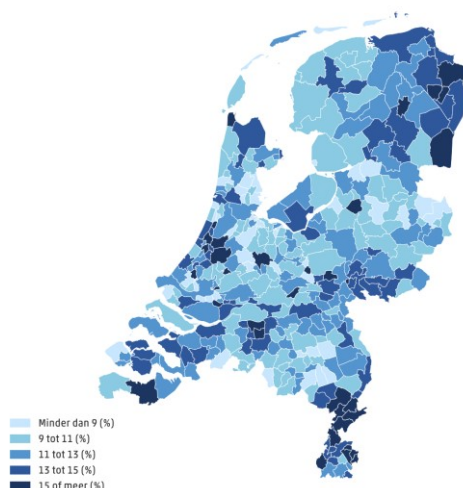
Op dit moment telt de gemeente Het Hogeland 3700 leerlingen over 35 basisscholen en 2200 leerlingen VO-onderwijs verdeeld over 3 scholen. Het VO was een aantal jaren geleden nog verdeeld over 6 scholen. Het leerlingenaantal daalt al jaren. Scholen worden samengevoegd, zowel basisscholen en voortgezet onderwijs. Het hoger onderwijs bevindt zich buiten ons gebied en met name in Stad. En zoals in de atlas der gemeenten al is verwoord gaat het onderwijsniveau in ons gebied langzamerhand achteruit door de verschillende ontwikkelingen.

Jeugdzorg

Een andere opvallende ontwikkeling is de toename van het aantal kinderen en jongeren dat een beroep doet op vormen van jeugdzorg. Door de vergrijzing dan wel ontgroening neemt het aantal jongeren beneden de 18 jaar af. Dit zien we niet terug in het aantal kinderen en jongeren in de jeugdzorg, dat aantal stijgt. In Nederland heeft gemiddeld één op de tien jongeren een vorm van jeugdhulp. In onze gemeente is dat één op de acht. Die toename is overigens een landelijke tendens en speelt met name sinds de overheveling van de jeugdzorg naar gemeenten in 2015. Dit kent verschillende oorzaken en er zijn behoorlijke regionale verschillen. Deze steeds verregaandere professionalisering van de opvoeding willen we ombuigen, omdat we dit geen wenselijke ontwikkeling vinden. Daarnaast staat de betaalbaarheid onder druk. Overigens zien we door deze toename van de jeugdzorg, met name in verblijf, een stijging van het aantal jongeren boven de 18 jaar in vormen van beschermd wonen.

Tot zover de profetische smart. En daar willen we een andere boodschap tegenover zetten. Inzetten op ontwikkeling leidt tot groei van mensen, zowel persoonlijk als voor de omgeving.

Jongeren met jeugdhulp, 2019

Bron: CBS, rapportage jeugdhulp 2019 (2020)